

โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ด้านข้าว)

๑. ความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวง

ยุทธศาสตร์กระทรวง : การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แผนงาน : การพัฒนาการเกษตรยั่งยืน

๒. หลักการเหตุผล

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ต้องการให้มีศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในระดับชุมชน ที่เป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาในระดับชุมชน สร้างความรู้ ความเข้าใจ กับเกษตรกรในพื้นที่ ให้ได้เรียนรู้จากผู้ร่วมอาชีพเดียวกันที่ประสบความสำเร็จ ช่วยเหลือและเรียนรู้จากกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและชุมชน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับมอบหมายให้เป็นหลักในการจัดตั้งและขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยมีการจัดเวทีให้เกษตรกรร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และปัญหาการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญในแต่ละพื้นที่กำหนดแนวทางในการพัฒนา คัดเลือกเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการผลิตของตนเอง และเป็นบุคคลที่สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้เกษตรกรอื่นเข้าใจได้ เป็นเกษตรกรต้นแบบ และจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า ในพื้นที่ของเกษตรกรต้นแบบ เป็นจุดศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านการเกษตรในระดับชุมชน เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่าย สามารถเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เทคโนโลยี และเทคนิคต่าง ๆ โดยใช้องค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบร่วมกับองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากหน่วยงานด้านวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งเป็นเวทีพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร เป็นแหล่งให้บริการด้านการเกษตร ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่ทันสมัยจากทุกหน่วยงานที่จะเข้ามาสนับสนุนตามความต้องการของเกษตรกรและชุมชน ณ ปัจจุบัน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร มีประจำอยู่ทุกอำเภอทั่วประเทศ จำนวน ๘๘๒ ศูนย์ โดยเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว จำนวน ๔๕๐ ศูนย์ ที่เปิดให้บริการให้แก่เกษตรกรและประชาชนที่สนใจ

๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตข้าวที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับชุมชน
๒. ส่งเสริม สนับสนุน ให้เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ การตลาด แก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

๔. เป้าหมาย

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ด้านข้าว) จำนวน ๔๕๐ ศูนย์

๕ วิธีและขั้นตอนการดำเนินงาน

๕.๑ การจัดทำฐานเรียนรู้การผลิตข้าวที่ดี

- ๑) จัดเวทีชุมชนเพื่อชี้แจงโครงการแก่กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย และวางแผนการผลิตร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่
- ๒) วิเคราะห์พื้นที่เป้าหมาย เพื่อกำหนดประเด็นการถ่ายทอดเทคโนโลยี

๓) จัดทำแปลงเรียนรู้ กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี ตามประเด็นที่ได้จากการจัดเวทีชุมชน และการวิเคราะห์พื้นที่

๔) นำเกษตรกรในพื้นที่ ไปเรียนรู้จากเกษตรกรเจ้าของศูนย์เรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเกษตรกร เป็นต้น

๕) การจัดงานรณรงค์ถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) ในระดับจังหวัด เพื่อเผยแพร่ผลงานศูนย์เรียนรู้ทุกแห่งในพื้นที่

๕.๒ การพัฒนาเจ้าของศูนย์เรียนรู้

โดยการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพเจ้าของศูนย์เรียนรู้ ให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด ที่เหมาะสม ทันท่วงทีสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

๕.๓ การสร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้

โดยการจัดสัมมนาเจ้าของศูนย์เรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ องค์ความรู้ รวมถึงเกิดการ เชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ให้มีความเข้มแข็ง ยั่งยืน

๕.๔ การบริหารจัดการโครงการ

๑) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่โครงการ

๒) จัดทำคู่มือโครงการและคู่มือปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมสำหรับเจ้าหน้าที่

๓) การจัดจ้างเจ้าหน้าที่เสริมการปฏิบัติงานโครงการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๔) การติดตามงานและประเมินผลโครงการ เพื่อรายงานผลการดำเนินงานให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง

๖. พื้นที่ดำเนินการ

๖๖ จังหวัด

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๕๙ - กันยายน ๒๕๖๐

๘. หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก : สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว

หน่วยงานสนับสนุน : กองเมล็ดพันธุ์ข้าว กองวิจัยและพัฒนาข้าว

๙. ผลผลิตของโครงการ

๙.๑ เชิงปริมาณ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ด้านข้าว)ได้รับการพัฒนา จำนวน ๔๕๐ ศูนย์

๙.๒ เชิงคุณภาพ : เกษตรกรมีความพึงพอใจการให้บริการถ่ายทอดความรู้จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ด้านข้าว) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๑๐. ผลลัพธ์ของโครงการ

เกษตรกรมีแหล่งเรียนรู้ด้านข้าวในพื้นที่ชุมชน ที่เป็นต้นแบบในประเด็นวิชาการ เทคโนโลยี รวมถึงการ ป้องกัน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างฤดูกาลผลิต ซึ่งทำให้ได้รับการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาด้าน การเกษตรได้ตรงต่อความต้องการ และทันต่อสถานการณ์

๑๑.งบประมาณ

งบประมาณรวม ๒๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ที่	กิจกรรม	แนวทางการดำเนินงาน	ปริมาณ	หน่วย	ราคาต่อหน่วย	เงินงบประมาณ (บาท)
๑	จัดทำฐานเรียนรู้การผลิตข้าวที่ดี					
	๑.๑ การทำแปลงเรียนรู้การปลูกข้าว	๕ ไร่ * ๔,๐๐๐ บาท * ๔๕๐ ศูนย์	๔๕๐	ศูนย์	๒๐,๐๐๐	๙,๐๐๐,๐๐๐
	๑.๒ การนำเกษตรกรมาเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้	๕๐ คน/ครั้ง * ๒ ครั้ง * ๔๕๐ ศูนย์ * ๕,๐๐๐ บาท	๔๕๐	ศูนย์	๑๐,๐๐๐	๔,๕๐๐,๐๐๐
	๑.๓ สนับสนุนสื่อเผยแพร่เอกสาร คำแนะนำ	ศูนย์ละ ๕,๐๐๐ บาท * ๔๕๐ ศูนย์	๔๕๐	ศูนย์	๕,๐๐๐	๒,๒๕๐,๐๐๐
๒	การพัฒนาเจ้าของศูนย์เรียนรู้					
	๒.๑ อบรมเพิ่มศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ	อบรม ๑ วัน ๔๕๐ คน * ๑,๒๐๐ บาท	๔๕๐	คน	๑,๒๐๐	๕๔๐,๐๐๐
๓	ค่าใช้จ่ายในการติดตาม ให้คำแนะนำ					
	๓.๑ เบี้ยเลี้ยง/พาหนะ/น้ำมันเชื้อเพลิง (ศวช./ศมช.)	๒,๐๐๐ บาท * ๔ ครั้ง = ๘,๐๐๐ บาท (จนท. ๓ คน)	๔๕๐	คน	๘,๐๐๐	๓,๖๐๐,๐๐๐
	๓.๒ จ้างเหมา จนท.ช่วยปฏิบัติงาน	๒ คน * ๑๕,๐๐๐ บาท * ๑๒ เดือน	๒	คน	๑๘๐,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐
	๓.๓ เบี้ยเลี้ยง/พาหนะ/น้ำมันเชื้อเพลิง(ส่วนกลาง)	๑๓ ครั้ง * ๕๐,๐๐๐ บาท	๑๓	ครั้ง	๕๐,๐๐๐	๖๕๐,๐๐๐
๔	ค่าสรุปและประเมินผล		๑	ครั้ง	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
	รวมเงินทั้งสิ้น					๒๑,๐๐๐,๐๐๐

๑๒. แผนปฏิบัติการ

ที่	กิจกรรม	เป้าหมาย	ปี ๒๕๕๙		ปี ๒๕๖๐										หน่วยงาน	
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		
๑.	จัดทำฐานเรียนรู้การผลิตข้าวที่ดี															
	๑.๑ การทำแปลงเรียนรู้การปลูกข้าว	๔๕๐ คุนย	←	→							←	→				ศวช./ศมช.
	๑.๒ การนำเกษตรกรมาเรียนรู้ภายในคุนยเรียนรู้	๔๕๐ คุนย		←	→						←	→				ศวช./ศมช.
	๑.๓ สนับสนุนสื่อเผยแพร่ เอกสาร คำแนะนำ	๔๕๐ คุนย	←	→												ศวช./ศมช.
๒.	การพัฒนาเจ้าของคุนยเรียนรู้															
	๒.๑ อบรมเพิ่มศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ	๔๕๐ คน						←	→							สสช.
๓.	ค่าใช้จ่ายในการติดตาม ให้คำแนะนำ															
	๓.๑ เบี้ยเลี้ยง/พาหนะ/น้ำมันเชื้อเพลิง (ศวช./ศมช.)	๔๕๐ คน	←	→												ศวช./ศมช.
	๓.๒ จ้างเหมา จนท.ช่วยปฏิบัติงาน	๒ คน	←	→												ศวช./ศมช.
	๓.๓ เบี้ยเลี้ยง/พาหนะ/น้ำมันเชื้อเพลิง(ส่วนกลาง)	๑๓ ครั้ง	←	→												สสช.
๔	ค่าสรุปและประเมินผล	๑ ครั้ง													↔	สสช.